

หทัยา กาญจนสมบัติ, สุทธนันท์ สุทธิชนะ, สมาน สุขุมกรุจิพันธ์, ขนิษฐา ภูบัว, ณัฐฉิรพรรณ พันธุ์มุง, ปาริชาติ จำนงการ, จุฑาพัฒน์ รัตนดิกล ญ
ภูเก็ต, กัมพล ศิริชัยสิทธิ์, วัชรวิ แก้วเขานอก, บวรวรรณ ดิเรกโคก, ธนพร หล่อปียานนท์, ฉันทชนก อินทร์ศรี, ลูติพงษ์ ยิ่งยง

ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 8 ระหว่างวันที่ 21-27 กุมภาพันธ์ 2559 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. การระบาดไข้หวัดใหญ่ ชนิด บี 20 ราย จังหวัดอุดรธานี

ผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ 20 ราย เป็นนักเรียน 19 ราย และครู 1 ราย ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ตำบลบ่อทอง อำเภอบึงสามพัน ผู้ป่วยรายแรกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 มีอาการไข้ ปวดกล้ามเนื้อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยใน ที่โรงพยาบาลทองแสนขัน ด้วยอาการไข้สูง อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ แพทย์วินิจฉัยสงสัยไข้หวัดใหญ่ ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในโรงเรียน พบนักเรียนมีอาการป่วยเพิ่มเติม ดังนี้ มัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 14 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ราย และครูมีอาการป่วย 1 ราย ได้เก็บตัวอย่าง Throat swab ส่งตรวจ 3 ตัวอย่าง ผลการตรวจโดยวิธี RT-PCR ให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัส Influenza type B ทั้งหมด จากการสอบสวนพบว่า ผู้ป่วยรายแรกไม่มีประวัติเดินทางออกนอกพื้นที่และไม่มีประวัติสัมผัสใกล้ชิดกับ ผู้ที่มีอาการป่วย ปัจจัยที่ทำให้มีการแพร่ระบาดในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนมีการดื่มน้ำแก้วเดียวกัน และนักเรียนที่ป่วยไม่ได้หยุดเรียน มาตราการควบคุมโรค ได้มีเฝ้าระวังและคัดกรองนักเรียนที่มีอาการป่วยหน้าเสาธงทุกวัน ทำความสะอาดชั้นเรียน ให้นักเรียนที่มีอาการป่วยหยุดเรียน ให้สูดศึกษาเรื่องการดูแลตนเองเมื่อมีอาการป่วย การป้องกันตนเองไม่ให้ติดโรค และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในนักเรียนที่มีอาการป่วย ผลการเฝ้าระวังในชุมชน ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติมในครอบครัวนักเรียนที่มีอาการป่วย

2. สงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ 42 ราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ในผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟันที่ ค่ายทหารแห่งหนึ่ง ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง เป็นเพศชาย จำนวน 42 ราย อายุระหว่าง 17-51 ปี ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 เข้ารับ

การรักษาเป็นผู้ป่วยนอกที่โรงพยาบาลนครพิงค์ ด้วยอาการไข้ มีเสมหะ มีน้ำมูก หายใจขัด ปวดศีรษะ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย แพทย์วินิจฉัยเบื้องต้น ไข้และต่อมทอนซิลอักเสบ เก็บตัวอย่าง throat swab ส่งตรวจ จำนวน 5 ตัวอย่าง ที่โรงพยาบาลสันทราย อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ จากการสอบสวนโรค พบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟันได้เข้าพักฝึกรบในค่ายทหารระหว่าง วันที่ 15-29 กุมภาพันธ์ 2559 ผู้ป่วยทั้งหมดอาศัยในเรือนนอนเดียวกัน ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วได้ดำเนินการดังนี้ แยกผู้ป่วยให้พักในห้องแยก จัดระบบค้นหาผู้ป่วยรายใหม่และแยกผู้ที่มีอาการป่วย ให้สูดศึกษาเรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการป่วยและ ป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยแพร่กระจายเชื้อ จากการเฝ้าระวังขณะนี้ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติมและอยู่ระหว่างการสอบสวนโรคเพิ่มเติม

3. โรคอาหารเป็นพิษ 60 ราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษ 60 ราย เป็นผู้เข้าร่วมประชุม ในการประชุมงานจิตเวช ที่โรงแรมแห่งหนึ่ง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2559 โดยผู้เข้าร่วมประชุมเป็นพยาบาลจิตเวช อายุระหว่าง 43-59 ปี มาจาก 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง เชียงราย น่าน และพะเยา วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559 มีผู้ป่วย 3 ราย เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยที่ โรงพยาบาลสันทราย ด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน อุจจาระร่วง มีไข้ ปวดท้อง ปวดเมื่อยตามตัว แพทย์วินิจฉัย อาหารเป็นพิษ ได้เก็บตัวอย่าง rectal swab ของผู้ป่วยส่งตรวจ จำนวน 1 ราย อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และมีผู้ป่วยที่ไม่ได้มาโรงพยาบาลเพิ่มเติม จากอำเภอสันทราย 7 ราย จากการสอบสวนโรค พบผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 ติดตามค้นหาผู้ป่วยรายอื่น พบผู้ป่วยเพิ่ม 50 ราย เป็นผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 6 ราย (โรงพยาบาลแม่วาง 3 รายและโรงพยาบาลสวนปรุง 3 ราย) ลำปาง 11 ราย (โรงพยาบาลห้างฉัตร 3 รายและโรงพยาบาลแม่ทะ 8 ราย) เชียงราย 10 ราย (โรงพยาบาลเชียงของ) น่าน 10 ราย

(โรงพยาบาลเวียงสา) พะเยา 13 ราย (โรงพยาบาลจุน 6 ราย และโรงพยาบาลดอกคำใต้ 7 ราย) รวมพบผู้ป่วย จำนวน 60 ราย อาหารที่ผู้เข้าร่วมประชุมรับประทานในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559 ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว ปลาหมึกผัดฉ่า ยำวุ้นเส้น แดงโม และแคนตาลูป วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว น้ำพริก ผัดผักรวม ต้มยำเห็ด แดงโม และ ฝรั่ง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 ทิมเฝ้าร่วง สอบสวนเคลื่อนที่เร็ว ได้เก็บตัวอย่าง rectal swab และ hand swab ในผู้สัมผัสอาหารของโรงแรม จำนวน 14 ราย ตรวจประเมิน และให้คำแนะนำกับโรงแรมในการดำเนินการปรับปรุงด้านสุขาภิบาลอาหาร ขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และสอบสวนโรคเพิ่มเติม

4. ผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษจากเห็ด จังหวัดกระบี่

ผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษจากเห็ด จำนวน 6 ราย เป็นเพศชาย 4 ราย เพศหญิง 2 ราย อายุระหว่าง 25-50 ปี อาศัยอยู่ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเวลา 11.00 น. ของวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 โดยทั้ง 6 ราย เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลกระบี่ เวลา 14.00 น. ของวันเดียวกัน ด้วยอาการคลื่นไส้และอาเจียน บางรายมีอาการเวียนศีรษะ ถ่ายเป็นน้ำอ่อนเพลีย แน่นหน้าอก หายใจขัด ปวดท้อง สับสน และปากแห้งร่วมด้วย แพทย์วินิจฉัย Mushroom toxicity ขณะนี้ผู้ป่วยทุกรายอาการดีขึ้น แพทย์จำหน่ายกลับบ้านในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559 ผู้ป่วยทุกรายมีประวัติ รับประทานแกงเลียงเห็ด โดยเห็ดที่นำมาปรุงได้เก็บมาจากบริเวณเชิงเขาของพลี ตำบลไสไทย อำเภอเมือง ผู้เก็บเห็ดเข้าใจว่าเป็นเห็ดที่รับประทานได้ และนำมาให้เพื่อนซึ่งเป็นพ่อครัวร้านอาหารปรุงรับประทานร่วมกันในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 10.00 น. จากลักษณะแกงเห็ดที่เหลือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่สงสัยว่าคล้ายเห็ดระโงก แต่ไม่มีตัวอย่างเหลือเพื่อส่งตรวจยืนยันชนิดของเห็ด มาตราการควบคุมป้องกันโรค ได้มีการให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่เรื่องการบริโภคเห็ด การสังเกต การจำแนกเห็ดพิษ หลีกเลี่ยงการรับประทานเห็ดที่ไม่แน่ใจ ควรรับประทานเห็ดที่แน่ใจและรู้จักดีเท่านั้น

5. สถานการณ์โรคและภัยที่นาสนใจในประเทศไทย

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ วันที่ 1 มกราคม-24 กุมภาพันธ์ 2559 พบผู้ป่วยรวม 15,513 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 23.82 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 1 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.01 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด คือ 0-4 ปี รองลงมา คือ 5-14 ปี จากการเฝ้าระวังเชื้อไข้หวัดใหญ่เฉพาะพื้นที่ระหว่างวันที่ 12-19 กุมภาพันธ์ 2559 เชื้อที่พบเป็นสาเหตุมากที่สุด คือ เชื้อไวรัส Influenza type B รองลงมา คือ ชนิด A/H3

จำนวนผู้ป่วยขณะนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นมาก สูงกว่าจำนวนผู้ป่วย ปี พ.ศ. 2558 และค่ามัธยฐาน 5 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า % ILI มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย จังหวัดที่ควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา ระยอง นครปฐม เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง อุตรดิตถ์ พะเยา พิษณุโลก น่าน พิจิตร นครราชสีมา อุบลราชธานี และภูเก็ต

สถานการณ์โรคไข้เลือดออก วันที่ 1 มกราคม - 24 กุมภาพันธ์ 2559 จำนวนผู้ป่วย 8,651 ราย อัตราป่วย 13.32 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 4 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.05 กลุ่มอายุ 5-14 ปี ป่วยสูงสุด รองลงมา คือ 15-24 ปี ผู้เสียชีวิต 4 ราย อาศัยอยู่ในเขตสุขภาพ 5 (3 ราย) และเขตฯ 10 (1 ราย) เป็นชาย 3 ราย หญิง 1 ราย อายุระหว่าง 7-79 ปี แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออกช็อก 2 ราย และไข้เลือดออก 2 ราย ผู้เสียชีวิตทุกรายเข้ารับการรักษาหลังจากเริ่มป่วยในระยะเวลา 0-5 วัน และเสียชีวิตหลังจากเริ่มป่วยในระยเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 วัน จำนวน 3 ราย และระยะเวลามากกว่า 7 วัน จำนวน 1 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีนี้ก็พบว่าแล้วจะเห็นว่า ต้นปีนี้แนวโน้มของโรคสัปดาห์ที่ 1-7 สูงกว่าปีที่แล้วและสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2554-2558) จังหวัดที่ควรมีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา ศรีสะเกษ และภูเก็ต

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์โรคไข้ชิคา ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 พบว่า ระหว่างเดือนมกราคม 2557-17 กุมภาพันธ์ 2559 มีรายงานการระบาดของไวรัสชิคาใน 48 ประเทศทั่วโลก และมีแนวโน้มการขยายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างวันที่ 15-16 กุมภาพันธ์ 2559 องค์การอนามัยโลกได้รับรายงานการติดเชื้อไวรัสชิคาในพื้นที่เป็นครั้งแรก ที่หมู่เกาะอารูบา และหมู่เกาะโบแนเรอ ซึ่งทั้งสองหมู่เกาะนี้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศเนเธอร์แลนด์ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภูมิภาคแคริบเบียน หมู่เกาะ Bonaire รายงานผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสชิคา 1 ราย ได้รับการตรวจยืนยันด้วยวิธี RT-PCR เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 หมู่เกาะ Aruba รายงานผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสชิคา 4 ราย เป็นผู้ป่วยในพื้นที่ 3 ราย และนักท่องเที่ยว 1 ราย ทุกรายได้รับการตรวจยืนยันด้วยวิธี RT-PCR เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 นอกจากนี้ หมู่เกาะนี้ยังเคยมีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสชิคา 7 ราย ซึ่งได้รับการติดเชื้อจากประเทศโคลัมเบีย บราซิล และเวเนซุเอลา ในส่วนของพื้นที่แผ่นดินใหญ่ประเทศเนเธอร์แลนด์จนถึงปัจจุบัน มีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสชิคา ทั้งหมด 24 ราย ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางมาจาก ซูรินาม หรือ อารูบา